

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 11 juni 2020*

”Överklagande – Personalmål – Allmänt uttagningsprov – Förvägrad tillträde till delproven – Administrationens möjlighet att vid domstolen komplettera motiveringen till beslutet att neka tillträde till uttagningsprovet – Villkor – Undantagsfall – Begreppet ’motivering saknas’”

I mål C-114/19 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 8 februari 2019,

Europeiska kommissionen, företrädd av B. Mongin och G. Gattinara, båda i egenskap av ombud,

sökande,

i vilket den andra parten är:

Danilo Di Bernardo, Bryssel (Belgien), företrädd av S. Orlandi och T. Martin, avocats,

sökande i första instans

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot (referent) samt domarna M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader och N. Jääskinen,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 22 januari 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: franska.

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 29 november 2018, Di Bernardo/kommissionen (T-811/16, ej publicerad, EU:T:2018:859) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade tribunalen det beslut som fattats av uttagningskommittén i det allmänna uttagningsprovet Epso/AST-SC/03/15 den 10 augusti 2016 att inte uppta Danilo Di Bernardo i reservlistan för rekrytering av sekreterare/kontorspersonal i lönegrad SC 1 inom området finansiellt stöd (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

- 2 Under år 2015 anordnades det allmänna uttagningsprovet Epso/AST-SC/03/15 för att upprätta reservlistor för rekrytering av ”sekreterare/kontorspersonal (SC 1 och SC 2)” på tre områden, däribland området finansiellt stöd.
- 3 Förutom framgång i delproven krävdes det enligt punkt 2 i bilaga II till meddelandet om uttagningsprov avseende detta allmänna uttagningsprov (nedan kallat meddelandet om uttagningsprov), inom området finansiellt stöd, ”gymnasieutbildning (styrkt med slutbetyg) som ger behörighet till högre utbildning, och därefter minst tre års yrkeserfarenhet som huvudsakligen har anknytning till de aktuella arbetsuppgifterna”.
- 4 I avdelning VI i meddelandet om uttagningsprov angavs att dessa krav skulle kontrolleras av uttagningskommittén, efter resultaten av utvärderingstesterna, på grundval av de styrkande handlingar som de sökande hade bifogat respektive e-ansökan.
- 5 Efter det att Danilo Di Bernardo hade anmält sig till det aktuella allmänna uttagningsprovet inom området för finansiellt stöd, ingav han handlingar som styrkte hans kvalifikationer och yrkeserfarenhet, varefter han deltog i de tillträdesprov och utvärderingsprov som föreskrevs i meddelandet om uttagningsprov.
- 6 Genom e-postmeddelande av den 14 september 2015 informerade Europeiska rekryteringsbyrån (Epso) Danilo Di Bernardo om att uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet önskade få mer utförlig information om den yrkeserfarenhet som angetts i punkterna 2, 5 och 6 i hans ansökan. Denna uttagningskommitté önskade bland annat erhålla handlingar som undertecknats av Danilo Di Bernardos tidigare arbetsgivare, av vilka det skulle framgå vilka arbetsuppgifter denne utövat, och kopior av anställningsavtalen, i vilka anställningens början och slut tydligt skulle anges.
- 7 Genom e-postmeddelande av den 15 september 2015 skickade Danilo Di Bernardo in ytterligare styrkande handlingar avseende punkterna 2, 5 och 6 i sin ansökan.
- 8 Genom e-postmeddelande av den 17 september 2015 svarade Epso Danilo Di Bernardo att uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet ”[ombad honom] att skicka en detaljerad beskrivning av arbetsuppgifterna, vilken hade undertecknats av arbetsgivaren, för punkterna 2, 5 och 6”.
- 9 Genom e-postmeddelande av den 18 september 2015 uppgav Danilo Di Bernardo att han inte förfogade över någon sådan beskrivning vad avser punkterna 5 och 6 i sin ansökan. Han preciserade att det italienska bolag som hade anställt honom hade upplösts och att han inte kunde inkomma med dessa handlingar. Han ingav då en kopia av de italienska kollektivavtalen, som innehöll en officiell beskrivning av de arbetsuppgifter som var knutna till olika anställningsavtal, däribland hans eget, samt två skrivelser från detta italienska bolag och ett anställningsavtal med detta bolag.

- 10 Genom ett annat e-postmeddelande av den 18 september 2015 tillsände Di Bernardo Epso en detaljerad beskrivning av arbetsuppgifterna avseende den arbetslivserfarenhet som angavs i punkt 2 i hans ansökan.
- 11 Genom skrivelse av den 27 oktober 2015 underrättade Epso Di Bernardo om sitt beslut att inte uppta honom i förteckningen över godkända sökande i det aktuella allmänna uttagningsprovet, med motiveringen att den yrkeserfarenhet som angavs i punkterna 1–7 i hans ansökan inte uppnådde den minimiperiod på tre år som är knuten till arbetsuppgifternas art inom området för finansiellt stöd, såsom angavs i punkt 2 i bilaga II till meddelandet om uttagningsprov.
- 12 Genom skrivelse av den 4 november 2015 begärde Di Bernardo omprövning av uttagningskommitténs beslut i det aktuella allmänna uttagningsprovet.
- 13 Genom det omtvistade beslutet underrättade uttagningskommittén Danilo Di Bernardo om att den efter omprövning bekräftade sitt beslut av den 27 oktober 2015. Uttagningskommittén angav att den, innan rekryteringsarbetet påbörjades, hade fastställt urvalskriterier för att bedöma om kandidaternas kvalifikationer och yrkeserfarenhet verkligen motsvarade den kompetens som krävdes för de tjänster som skulle tillsättas. Uttagningskommittén preciserade för Di Bernardo att den ”efter att ha granskat de styrkande handlingar som ingetts för att dokumentera [hans] yrkeserfarenhet som nämns under punkterna 2, 5 och 6 i [hans] ansökan, [dragit] slutsatsen att dessa handlingar inte [bekräftade] att hans yrkeserfarenhet i allt väsentligt [var] knuten till arbetsuppgifterna, såsom krävs enligt meddelandet om uttagningsprov”.

Talan vid tribunalen och den överklagade domen

- 14 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 18 november 2016 väckte Danilo Di Bernardo talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet och om skadestånd för den skada han lidit.
- 15 Genom den överklagade domen biföll tribunalen talan på den grunden att motiveringsskyldigheten hade åsidosatts, ogiltigförklarade det omtvistade beslutet och ogillade talan i övrigt.

Parternas yrkanden vid domstolen

- 16 Kommissionen har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen, återförvisa målet till tribunalen och låta frågan om rättegångskostnader i första instans och i målet om överklagande anstå.
- 17 Danilo Di Bernardo har yrkat att överklagandet ska ogillas och att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

- 18 Kommissionen har åberopat två grunder till stöd för sitt överklagande.

Den första grunden

Parternas argument

- 19 Kommissionen har i sin första grund gjort gällande att tribunalen i punkterna 41–53 i den överklagade domen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning vad gäller omfattningen av den motiveringsskyldighet som ålåg uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet. Tribunalen har inte i tillräcklig utsträckning beaktat det omtvistade beslutets rättsliga och faktiska sammanhang, trots att frågan huruvida en motivering är tillräcklig ska bedömas mot bakgrund av det berörda beslutets sammanhang och inte endast utifrån beslutets lydelse (dom av den 14 februari 1990, *Delacre m.fl./kommissionen*, C-350/88, EU:C:1990:71, punkt 16). Denna grund består av sju delar.
- 20 För det första har meddelandet om urvalskriterier inte den betydelse som tribunalen, i punkterna 41, 45 och 50 i den överklagade domen, tillmätte detta meddelande vad avser motiveringsskyldigheten, vilket bekräftas av den omständigheten att Danilo Di Bernardo aldrig försökte få kännedom om dessa urvalskriterier.
- 21 För det andra anser kommissionen, i motsats till vad tribunalen anger i punkt 43 i den överklagade domen, att den omständigheten att uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet i det omtvistade beslutet endast nämnde de handlingar som styrkte den yrkeserfarenhet som motsvarade punkterna 2, 5 och 6 i Di Bernardos ansökan inte på något sätt ”antyder” att uttagningskommittén ansåg att de yrkeserfarenheter som den berörde hade hänvisat till vid andra tillfällen i denna rättsakt var relevanta. Tvärtom innebär avslaget på Di Bernardos ansökan att nämnda uttagningskommitté ansåg att han inte uppfyller kravet på relevant yrkeserfarenhet på 36 månader, efter att ha granskat de sammanlagda yrkeserfarenheter som angavs i de sju punkterna i hans ansökningshandlingar.
- 22 Kommissionen anser, för det tredje, att tribunalen gjorde en felaktig bedömning när den, i punkt 48 i den överklagade domen, fann att det av Danilo Di Bernardos begäran om omprövning framgår att han inte fått kännedom om skälen till att hans yrkeserfarenhet var otillräcklig.
- 23 För det fjärde gjorde tribunalen en felaktig bedömning när den, i punkterna 46 och 47 i den överklagade domen, slog fast att kommissionen inte kunde åberopa den rättspraxis enligt vilken uttagningskommittén vid uttagningsprov med många deltagare har rätt att lämna en kortfattad motivering till beslutet att inte välja ut en sökande.
- 24 För det femte är uttagningskommittén, i motsats till vad tribunalen angett i punkt 50 i den överklagade domen, inte skyldig att lämna ut urvalskriterierna när ingen sökande har efterfrågat dem; annars bryts sekretessen för uttagningskommitténs arbete som föreskrivs i artikel 6 i bilaga III till tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen.
- 25 Att, såsom tribunalen gjorde, i punkterna 49–51 i den överklagade domen, anse att en begäran om omprövning som formulerats utan närmare precisering, såsom den som ingetts av Di Bernardo, skulle medföra en skyldighet för uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet att lämna detaljerade förklaringar för varje punkt i ansökan, skulle leda till att bevisbördan för den yrkeserfarenhet som krävs enligt meddelandet om uttagningsprov överfördes på uttagningskommittén. Denna bevisbörda åvilar emellertid de sökande, såsom framgår av meddelandet om uttagningsprov, där det anges att ”de sökandes uppgifter i webbansökan [kontrolleras] utifrån de styrkande handlingar som lämnats in”.
- 26 För det sjunde har tribunalen, i punkterna 53–55 i den överklagade domen, förväxlat motiveringsskyldigheten med frågan huruvida motiveringen är välgrundad, vilket är en fråga som rör det omtvistade beslutets lagenlighet. Kommissionen anser att tribunalens förväxling av dessa frågor framgår av den omständigheten att tribunalen, i punkt 53 i nämnda dom, förklarat att

urvalskriterierna var nödvändiga för att bedöma huruvida uttagningskommittén i det allmänna uttagningsprovet hade "överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning" vid bedömningen av arbetslivserfarenhet. Kommissionen anser även att det är avslöjande att tribunalen, i punkterna 54 och 55 i den överklagade domen, fann att det omtvistade beslutet var otillräckligt motiverat, och detta inte på grund av att beslutet inte tillät den sökande att få kännedom om skälen till att han uteslutits, utan därför att det hindrade den sökande från att framföra andra invändningar avseende beslutets lagenlighet.

- 27 Danilo Di Bernardo anser att det saknas fog för samtliga argument som anförts till stöd för den första grunden.

Domstolens bedömning

- 28 Kommissionen har som första grund gjort gällande att tribunalen, i punkterna 41–53 i den överklagade domen, gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning i flera avseenden.
- 29 Enligt fast rättspraxis ska den motivering av Europeiska unionens institutioners rättsakter som krävs enligt artikel 296 FEUF vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att den behöriga domstolen ges möjlighet att utföra sin prövning. Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 296 FEUF inte ska ske endast utifrån motiveringens lydelse, utan även utifrån det sammanhang i vilket den ingår och samtliga rättsregler på det aktuella området (dom av den 10 mars 2016, HeidelbergCement/kommissionen, C-247/14 P, EU:C:2016:149, punkt 16 och där angiven rättspraxis).
- 30 I den första grundens fjärde del, som ska prövas först, gör kommissionen gällande att tribunalen gjorde en felaktig bedömning när den, i punkterna 46 och 47 i den överklagade domen, slog fast att kommissionen inte kunde åberopa domstolens rättspraxis, enligt vilken uttagningskommittén i ett uttagningsprov med många deltagare har rätt att lämna en kortfattad motivering av beslutet att inte välja ut en sökande.
- 31 Det ska i detta avseende erinras om domstolens fasta praxis enligt vilken uttagningskommittén, för att ta hänsyn till praktiska svårigheter i ett uttagningsprov med många deltagare, i ett första skede kan nöja sig med att endast meddela de sökande kriterierna och resultatet av urvalet, och att förbehålla sig att senare lämna individuella förklaringar till de sökande som uttryckligen begär det (dom av den 26 november 1981, Michel/parlamentet, 195/80, EU:C:1981:284, punkt 27, dom av den 9 juni 1983, Verzyck/kommissionen, 225/82, EU:C:1983:165, punkt 16, dom av den 8 mars 1988, Sergio m.fl./kommissionen, 64/86, 71/86–73/86 och 78/86, EU:C:1988:119, punkt 50, och dom av den 28 februari 1989, Basch m.fl./kommissionen, 100/87, 146/87 och 153/87, EU:C:1989:97, punkt 10).
- 32 I förevarande fall gjorde tribunalen en riktig bedömning när den slog fast att det i förevarande fall inte var svårare för uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet att uppfylla motiveringsskyldigheten än vad som är fallet för en uttagningskommitté i ett uttagningsprov med många deltagare. Såsom tribunalen påpekade i punkt 47 i den överklagade domen hade nämligen uttagningskommittén i det allmänna uttagningsprovet att fatta sitt beslut efter det att samtliga sökande redan hade deltagit i tillträdesproven och utvärderingsproven, inklusive kompetenstesterna, och eftersom de sistnämnda hade rättats, hade förteckningen över potentiella godkända sökande redan

upprättats. Tribunalen preciserade att i ett sådant skede är uttagningskommitténs huvudsakliga uppgift att kontrollera huruvida de sökande som klarat proven med de bästa poängresultaten även uppfyller de krav avseende utbildningsnivå och yrkeserfarenhet som fastställts i meddelandet om uttagningsprov.

- 33 Med hänsyn till det låga antalet sökande som klarat dessa tillträdesprov och utvärderingsprov med framgång, utan att uppfylla de övriga villkoren i detta uttagningsprov, var det inte motiverat att uttagningskommittén inskränkte sig till att summariskt motivera det ursprungliga avslaget på Danilo Di Bernardos ansökan av den 27 oktober 2015. Kommissionen kan än mindre åberopa den arbetsbörda som uppstår för uttagningskommittén i ett uttagningsprov med många deltagare för att motivera de brister i motiveringen som framgår av det omtvistade beslutet. Detta beslut har nämligen riktats till denne sökande som svar på dennes begäran om omprövning, och detta mer än ett år efter det att de aktuella tillträdesproven och utvärderingsproven genomförts. Tribunalen gjorde sig följaktligen inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen inte kunde åberopa den rättspraxis som nämnts i föregående punkt för att göra gällande att uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet endast var skyldig att lämna en kortfattad motivering till avslaget på Danilo Di Bernardos ansökan. Överklagandet kan således inte vinna bifall på den första grundens fjärde del.
- 34 I den första grundens första del har kommissionen gjort gällande att tribunalen, särskilt i punkterna 41, 45 och 50 i den överklagade domen, tillmätt meddelandet om urvalskriterierna för stor betydelse vad gäller frågan om uttagningskommittén i det allmänna uttagningsprovet uppfyllt sin motiveringsskyldighet i sin bedömning av den sökandes arbetslivserfarenhet. Danilo Di Bernardo har dessutom aldrig försökt få kännedom om dessa urvalskriterier.
- 35 Det framgår emellertid av den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 31 i förevarande dom att även om uttagningskommittén i ett inledande skede endast är skyldig att lämna en kortfattad motivering, såsom är fallet i ett uttagningsprov med många deltagare, måste motiveringen innehålla uppgifter om urvalskriterierna. Urvalskriterierna utgör således en minimiinformation som under alla omständigheter ska lämnas till de sökande senast samtidigt som resultaten av det aktuella uttagningsprovet meddelas. I förevarande fall har dessa kriterier inte ens angetts i svaret på Danilo Di Bernardos begäran om omprövning. Redan kännedomen om dessa kriterier hade emellertid gjort det möjligt för den berörde att förstå hur uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet hade kommit fram till att hans relevanta yrkeserfarenhet var kortare än tre år. Under dessa omständigheter kan det inte med framgång göras gällande att Di Bernardos intresse av att få del av dessa kriterier överskattades i den överklagade domen.
- 36 För övrigt kan det inte rimligen förväntas av de sökande att de begär att få del av urvalskriterierna, när det inte är känt för dem att dessa kriterier existerar. I förevarande fall fanns de urvalskriterier som uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet tillämpade för att bedöma längden på den relevanta yrkeserfarenheten inte med i meddelandet om uttagningsprov, och Di Bernardo fick i det omtvistade beslutet, som avgavs som svar på hans begäran om omprövning, endast kännedom om att dessa kriterier existerade men inte vad de gick ut på. Tribunalen gjorde sig följaktligen inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann att den berörde borde ha underrättats om dessa kriterier, utan att behöva begära det. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser den första grundens första del.
- 37 I den första grundens femte del har kommissionen hävdatt att tribunalen, i punkt 50 i den överklagade domen, bortsett från den omständigheten att den sekretess i uttagningskommitténs arbete som föreskrivs i artikel 6 i bilaga III till tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen utgjorde hinder för att lämna ut de urvalskriterier som gjorde det möjligt att bedöma den relevanta yrkeserfarenhet som fastställts av uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet.

- 38 Det är riktigt att de jämförande bedömningar som uttagningskommittén gör vid bedömningen av de sökandes lämplighet omfattas av den sekretess som följer av detta arbete. Kontrollen av ansökningarna med avseende på de villkor som fastställts för deltagande i det aktuella uttagningsprovet görs däremot på grundval av objektiva uppgifter och dessa är för övrigt kända för var och en av de sökande. Det är av denna anledning som sekretessen för uttagningskommitténs arbete inte utgör hinder för att de objektiva urvalskriterierna lämnas ut till de sökandena. Detta gäller i synnerhet för de urvalskriterier som ligger till grund för sorteringen av ansökningar, så att de personer vars ansökningar har förkastats kan få kännedom om de möjliga skälen till att de underkänts (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 juli 1996, parlamentet/*Innamorati*, C-254/95 P, EU:C:1996:276, punkterna 26–28 och där angiven rättspraxis). Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den första grundens femte del.
- 39 I den första grundens sjätte del har kommissionen gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 49–51 i den överklagade domen, fann att en opreciserad begäran om omprövning, såsom den som ingetts av Di Bernardo, medför en skyldighet för uttagningskommittén i det aktuella allmänna uttagningsprovet att lämna detaljerade förklaringar. Enligt kommissionen innebär denna ståndpunkt att bevisbördan för att erforderlig yrkeserfarenhet föreligger övergår på uttagningskommittén, medan denna bevisning uttryckligen läggs på de sökande i meddelandet om uttagningsprov.
- 40 Såsom det har erinrats om i punkt 29 i förevarande dom ska det av motiveringen av varje rättsakt klart och tydligt framgå hur den unionsinstitution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att den behöriga domstolen ges möjlighet att utföra sin prövning.
- 41 I domstolens praxis uppställs således inte något krav på att det ska inges någon som helst begäran, exempelvis om en omprövning av det berörda beslutet, som för övrigt är fakultativ, för att motiveringsskyldigheten ska behöva uppfyllas, och än mindre något krav på att denna eventuella begäran måste vara tillräckligt preciserad. Detta gäller i än högre grad i förevarande fall, eftersom Epsos beslut av den 27 oktober 2015 inte innehöll någon uppgift som gjorde det möjligt för den berörde att framställa en mer utförlig begäran om omprövning. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser den första grundens sjätte del.
- 42 I den första grundens tredje del har kommissionen kritiserat tribunalens bedömning, i punkt 48 i den överklagade domen, enligt vilken det framgår av innehållet i Danilo Di Bernardos begäran om omprövning att han inte kände till skälen till att hans yrkeserfarenhet ansågs vara otillräcklig. Det ska påpekas att denna argumentation, som grundar sig på kritik av tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna, inte kan tas upp till sakprövning inom ramen för ett överklagande, förutom i fall av missuppfattning av de faktiska omständigheterna som inte har åberopats till stöd för denna delgrund (dom av den 15 maj 2019, CJ/ECDC, C-170/18 P, EU:C:2019:410, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 43 Kommissionen har genom den första grundens andra del ifrågasatt tribunalens tolkning av det omtvistade beslutet i punkt 43 i den överklagade domen. I detta beslut angavs att uttagningskommittén ”efter att ha granskat de styrkande handlingar som ingetts för att dokumentera [hans] yrkeserfarenhet som nämns under punkterna 2, 5 och 6 i [hans] ansökan, [dragit] slutsatsen att dessa handlingar inte [bekräftade] att hans yrkeserfarenhet i allt väsentligt [var] knuten till arbetsuppgifterna, såsom krävs enligt meddelandet om uttagningsprov”. Tribunalen förklarade i nämnda punkt 43 att i avsaknad av ytterligare uppgifter antydde hänvisningen till enbart punkterna 2, 5 och 6 i hans ansökan att Di Bernardo inte hade lyckats visa att hans yrkeserfarenhet var relevant endast för dessa tre punkter. Detta påpekande kan göras gällande med stöd av själva ordalydelsen i det omtvistade beslutet, eftersom detta avser arbetslivserfarenheten ”i fråga”. Den omfattas hursomhelst av tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna, vilken det inte ankommer på domstolen att kontrollera

inom ramen för ett överklagande, förutom i fall av missuppfattning, vilket kommissionen inte har åberopat till stöd för denna delgrund. Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på denna delgrund.

- 44 I den första grundens sjunde del har kommissionen hävdatt att tribunalen, i punkterna 53–55 i den överklagade domen, förväxlat kravet på motivering med frågan huruvida skälen i det omtvistade beslutet, vilka rör beslutets lagenlighet i materiellt hänseende, är välgrundade. Det framgår emellertid av dessa punkter att tribunalen inte har blandat ihop dessa olika grunder, utan endast erinrat om att motiveringen av ett beslut bland annat har till syfte att upplysa adressaten om skälen till beslutet för att denne ska kunna bedöma om beslutet är välgrundat och att tribunalen därefter konstaterat att skälen för avslaget på dennes ansökan i förevarande fall inte hade meddelats denne med tillräcklig precision. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser denna delgrund.
- 45 Av det ovan anförda följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden

Parternas argument

- 46 I den andra grunden görs gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning i två avseenden, i punkterna 37, 38 och 53–56 i den överklagade domen, genom att inte beakta den kompletterande motivering till det omtvistade beslutet som kommissionen lämnat in under rättegången.
- 47 Kommissionen gör i den andra grundens första del gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att förklara att det är omöjligt att komplettera en motivering av ett beslut under pågående rättegång inte bara när motivering saknas, utan även när den ”nästan saknas”. Uttrycket att motivering ”nästan saknas” är dessutom oklart och motsägelsefullt.
- 48 Kommissionen har i den andra grundens andra del angett att tribunalen underlåtit att beakta den omständigheten att den är skyldig att ex officio undersöka huruvida den berörda unionsinstitutionen har uppfyllt motiveringsskyldigheten. Denna skyldighet innebär att tribunalen var skyldig att beakta den motivering som åberopats under rättegången och konstatera att detta åberopande därefter gör grunden avseende åsidosättande av motiveringsskyldigheten saknar stöd. Det är endast en total avsaknad av motivering som inte kan avhjälpas under rättegångens gång.
- 49 Danilo Di Bernardo har bestritt denna argumentation.

Domstolens bedömning

- 50 I den andra grundens första del kritiserar kommissionen tribunalen för att den, i punkterna 37 och 38 i den överklagade domen, begränsat möjligheten att komplettera en otillräcklig motivering efter det att talan väckts, genom att slå fast att en sådan möjlighet är utesluten inte bara när det aktuella beslutet helt saknar motivering, utan även när det aktuella beslutet nästan helt saknar motivering. Vidare är begreppet ”nästan fullständig avsaknad av motivering”, vilket inte förekommer i rättspraxis, motsägelsefullt och omöjligt att definiera.
- 51 Såsom det har erinrats om i punkt 29 i förevarande dom har skyldigheten att motivera ett beslut av unionens institutioner som går någon emot till syfte att göra det möjligt för unionsdomstolen att pröva beslutets lagenlighet och att ge den som berörs av beslutet tillräckliga upplysningar för att kunna bedöma om beslutet är välgrundat, eller huruvida det eventuellt är behäftat med ett fel som innebär att dess laglighet kan ifrågasättas. Härav följer att motiveringen i princip måste meddelas

vederbörande samtidigt som det beslut som går den emot och att en bristfällig motivering inte kan rättas till genom att den berörde underrättas om skälen för beslutet under rättegången vid unionsdomstolen (dom av den 26 november 1981, Michel/parlamentet, 195/80, EU:C:1981:284, punkt 22, dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 463, och dom av den 29 september 2011, Elf Aquitaine/kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 149).

- 52 I fall då det inte rör sig om avsaknad av motivering utan otillräcklig motivering kan emellertid förklaringar som ges under rättegången i undantagsfall avhjälpa denna brist, vilket innebär att den grund som avser denna brist inte längre motiverar en ogiltigförklaring av det aktuella beslutet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 mars 1988, Sergio m.fl./kommissionen, 64/86, 71/86–73/86 och 78/86, EU:C:1988:119, punkt 52, och dom av den 28 februari 2008, Neirinck/kommissionen, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkt 51).
- 53 När den berörda unionsinstitutionen, i samband med ett uttagningsprov med ett stort antal deltagare, i praktiken inte kan lämna en tillräcklig motivering till varje sökande i rätt tid, har den således rätt att i undantagsfall lägga fram omständigheter vid unionsdomstolen, såsom uttagningskommitténs protokoll (dom av den 28 februari 2008, Neirinck/kommissionen, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkt 57).
- 54 Såsom redan har angetts i punkt 29 i förevarande dom syftar motiveringsskyldigheten till att det av motiveringen av varje rättsakt klart och tydligt ska framgå hur den berörda unionsinstitution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att den behöriga domstolen ges möjlighet att utföra sin prövning. Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha. Det är följaktligen med hänsyn till syftet med detta krav och alla de omständigheter som det erinrats om ovan som motiveringen av ett beslut kan anses vara antingen obefintlig eller otillräcklig.
- 55 Domstolen har i detta avseende slagit fast att det kan konstateras att motivering saknas även när det aktuella beslutet innehåller vissa uppgifter som motivering. En motsägelsefull eller obegriplig motivering ska således uppfattas som att motivering saknas (dom av den 29 september 2011, Elf Aquitaine/kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkterna 151, 168 och 170, och dom av den 27 oktober 2016, Debonair Trading Internacional/EUIPO, C-537/14 P, ej publicerad, EU:C:2016:814, punkt 36). Detsamma gäller när uppgifterna i motiveringen till det aktuella beslutet är så kortfattade att de inte på något sätt gör det möjligt för den som beslutet är riktat till att förstå hur upphovsmannen resonerat när denne antog beslutet. Det är därför unionsdomstolen gör en ingående bedömning av huruvida beslutet innehåller en början till motivering när den ska avgöra huruvida en kompletterande motivering är tillåten under rättegången (dom av den 28 februari 2008, Neirinck/kommissionen, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkterna 54 och 55).
- 56 Det framgår följaktligen av domstolens praxis att avsaknad av motivering kan omfatta andra fall än en total avsaknad av motivering. Tribunalen har således varken gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning eller åsidosatt den rättspraxis som det erinrats om i punkt 52 i förevarande dom genom att beteckna dessa hypoteser med uttrycket ”nästan fullständig avsaknad av motivering”. Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den andra grundens första del.
- 57 I den andra grundens andra del har kommissionen hävdatt att tribunalen vägrat att beakta de kompletterande uppgifter som kommissionen lämnade under rättegången avseende motiveringen till det omtvistade beslutet och att tribunalen gjorde fel när den konstaterade att grunden avseende åsidosättande av motiveringsskyldigheten följaktligen saknade stöd. Därigenom åsidosatte tribunalen, enligt kommissionen, unionsdomstolens skyldighet att ex officio undersöka huruvida den berörda unionsinstitutionen har uppfyllt sin motiveringsskyldighet.

- 58 I motsats till vad kommissionen har hävdad finns det emellertid varken någon rätt för unionsinstitutionerna att vid unionsdomstolen rätta sina beslut som är otillräckligt motiverade eller någon skyldighet för unionsdomstolen att, vid bedömningen av huruvida motiveringsskyldigheten har iakttagits, beakta de kompletterande förklaringar som den som antagit den aktuella rättsakten lämnat först under rättegången. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 94 i sitt förslag till avgörande skulle ett sådant rättsläge riskera att undergräva befogenhetsfördelningen mellan administrationen och unionsdomstolen, försvaga prövningen av lagenligheten och äventyra utövandet av rätten att väcka talan.
- 59 Det är endast i undantagsfall, såsom det som avses i punkt 53 i förevarande dom, där det visat sig att det i praktiken var omöjligt för den berörda unionsinstitutionen att motivera det angripna beslutet, som motiveringen kan kompletteras med förklaringar som lämnats av rättsaktens upphovsman under rättegången. Även i dessa sällsynta fall föreligger inte automatiskt en möjlighet att rätta en rättsakt som inte är tillräckligt motiverad genom förklaringar som lämnas efter det att talan väckts. Med hänsyn till den obalans mellan parterna som kan uppstå om skälen till den angripna rättsakten meddelas för sent, måste unionsdomstolen, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 95 i sitt förslag till avgörande, även pröva huruvida beslutet att undantagsvis godta den kompletterande motiveringen riskerar att åsidosätta rätten till försvar. I detta avseende ankommer det på unionsdomstolen att beakta på vilket stadium i förfarandet som förklaringarna från den berörda unionsinstitutionen har lämnats och att försäkra sig om att den berörda personen faktiskt har haft möjlighet att bemöta dem.
- 60 Om det angripna beslutet saknar motivering, så kan den institution som har fattat beslutet hursomhelst inte avhjälpa ett sådant fel genom att lämna denna motivering under rättegången, såsom det har erinrats om i punkt 51 i förevarande dom. Såsom har påpekats i punkt 56 i förevarande dom konstaterade tribunalen att det omtvistade beslutet saknade motivering. Tribunalen kan således inte klandras för att den inte beaktat den motivering som kommissionen tillhandahöll under rättegången. Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser den andra grundens andra del.
- 61 Således kan överklagandet inte vinna bifall på den andra grunden.
- 62 Överklagandet ska således ogillas.

Rättegångskostnader

- 63 Enligt artikel 138.1 i domstolens rättegångsregler, som är tillämplig på mål om överklagande enligt artikel 184.1 i samma rättegångsregler, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Danilo Di Bernardo har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionens har tappat målet ska Danilo Di Bernardos yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter